

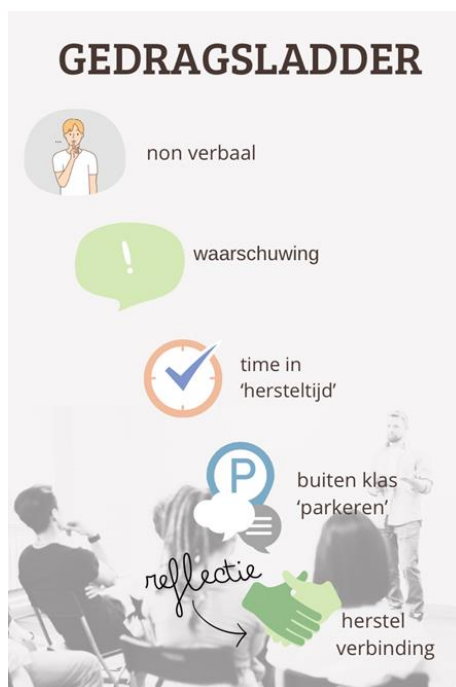
Gedragsladder en parkeerkaart werken vanuit verbindend gezag

Als leerkracht heb je soms je handen vol aan oppositioneel gedrag en agressie in de klas. Hoe kun je vorm geven aan de gezagsrol zonder terug te keren naar de klassieke top-down-autoriteit?

Binnen het praktijkonderwijs en praktijkonderwijs-PLUS in Steenwijk werken we vanuit verbindend gezag. Verbindend gezag is gebaseerd op de principes van geweldloos verzet (Gandhi et al.). Vanuit deze gedachte maken we gebruik van een gedragsladder en een parkeerkaart.

Prof. Haim Omer heeft deze vorm van gezag ontwikkeld. Het belangrijkste doel is om niet langer te handelen vanuit (on)macht, maar vanuit kracht. Het besef dat je alleen controle hebt op je eigen gedrag, draagt daaraan bij. De blik naar binnen dus. Jij zelf bent de sleutel tot succes. Niet 'de ander moet veranderen', maar 'wat kan ik zelf anders doen?' Verbindend gezag helpt om op een geweldloze manier verzet te bieden tegen ongewenst of storend gedrag. In plaats van toenemende verwijdering, ontstaat verbinding en wordt de gezagsrelatie hersteld of blijft deze behouden. Zie het gedrag los van de persoon.

In plaats van keihard 'terug te slaan' met sancties of geschreeuw blijf je rustig en probeer je in contact te blijven zonder te escaleren. We vinden het belangrijk om gewenst gedrag te bekrachtigen en te belonen. Als medewerkers/volwassenen op school 'leven we voor' wat we graag willen terugzien bij onze leerlingen. Wij zijn te allen tijde een voorbeeld voor leerlingen in ons doen en laten.

Gedragsladder

De gedragsladder kent 4 trappen. Stap 1; een non-verbale waarschuwing, stap 2; een verbale waarschuwing, stap 3; ruimte en tijd voor een moment van herpakken (time-in) en stap 4; het parkeren van de 'situatie' met een parkeerkaart.

Meestal is uiterlijk stap 3 voldoende voor een gedragsverandering. Even de leerling uit de setting halen. En benoemen welke gedrag je graag zou willen zien. Mocht dat toch nog niet de gewenste gedragsverandering opleveren volgt stap 4.

Bij stap 4 geef je aan dat het op het moment helaas niet lukt samen. En dat we de situatie even moeten 'parkeren'. De leerling gaat naar het ondersteuningslokaal en vult daar met een leerlingbegeleider een 'parkeerkaart' in.

Parkeerkaart

De parkeerkaart is een formulier dat vraagt om een stuk reflectie van de leerling èn van de docent; 'wat kan ik zelf anders doen?'

Zij geven beide antwoord op de volgende vragen; Wat gebeurde er en wat deed ik? Wat dacht ik? Welk gevoel gaf mij dat? Daarna volgen de vragen; Wat zou mijn gedachte (ook) kunnen zijn? Wat had ik anders kunnen doen? Welke tip heb ik voor de docent (en/of school)? Welke tip heb ik voor de leerling?

De leerling vult zoals gezegd eerst deze parkeerkaart in samen met een begeleid(st)er in het onderwijsatelier (ondersteuningslokaal). Dan gaan ze met de parkeerkaart naar de docent die zijn of haar antwoorden kan invullen. Daarna wordt het gezamenlijk besproken en worden er afspraken gemaakt hoe zij samen kunnen voorkomen weer in zo'n situatie te belanden. Onderaan het formulier wordt ook direct een moment van evalueren van de gemaakte afspraken vastgelegd.

En hoe mooi is het dan dat je tijdens dit evaluatie-moment samen een mooi en positief gesprek kunt hebben en samen merkt dat de gemaakte afspraken hebben gewerkt!

Elke parkeerkaart leidt tot contact met ouders/verzorgers om het geheel nog krachtiger te maken. Door middel van de parkeerkaart buigen we de 'probleemsituatie' om naar een leermoment. De parkeerkaart is een reflectie-document voor de leerling en de docent. Deze werkwijze vergroot de betrokkenheid bij de persoonlijke ontwikkeling van de leerling en is een verrijking van ons pedagogisch schoolklimaat.

Ludo Bennen | afdelingsleider Praktijkonderwijs RSG Tromp Meesters, Steenwijk